Implementatie EU confiscatie-richtlijn

Impact: **beperkt**

			
Interactie burgers/bedrijven		nvt	
Maakbaarheid systemen			x
Handhaafbaarheid			x
Fraudebestendigheid		nvt	
Complexiteitsgevolgen			x

Risico procesverstoringen: **klein**

Uitvoeringskosten	*incidenteel*	*structureel*
• Dienstverlening	€ 0	€ 0
• Handhaving/toezicht	€ 0	€ 1,94 mln.
• Automatisering	€ 1,26 mln.	€ 0

Personele gevolgen: 0 fte incidenteel
16,3 fte structureel

Invoering mogelijk per: koninklijk besluit

Beslag portfolio: beperkt

Eindoordeel: uitvoerbaar, mits JenV als verantwoordelijke voor de adequate financiering van de ten uitvoerlegging van de richtlijn, de benodigde incidentele en structurele financiële middelen ter beschikking stelt. Met periodieke rapportages, een invoeringstoets, een evaluatie na de NCBC verkenningsfase van 2 jaar en een wetsevaluatie na vijf jaar wordt gemonitord of de doelen van de Confiscatierichtlijn en implementatiewet worden bereikt en of de beschikbare middelen toereikend zijn. Als uit deze evaluatiemomenten blijkt dat aannames die zijn gedaan ten behoeve van de uitvoeringstoets niet juist zijn, dan wordt de Belastingdienst/FIOD gevraagd om de uitvoeringstoets te actualiseren op basis van feitelijke aantallen.

Beschrijving voorstel/regeling
Op 24 april 2024 is de EU confiscatierichtlijn 2024/1260 vastgesteld. Deze richtlijn is bedoeld om de mogelijkheden voor het afpakken van crimineel vermogen te verruimen. De EU-confiscatierichtlijn bestaat uit twee hoofdonderdelen:

1. Non Conviction Based Confiscation (NCBC)

De richtlijn maakt het mogelijk om waardevolle spullen en vermogen met een criminele herkomst sneller en effectiever af te pakken, ook zonder dat een verdachte wordt veroordeeld of zelfs maar bekend is. Lidstaten moeten voorzien in een strafrechtelijke procedure voor NCBC. In het Wetboek van strafrecht (Sr.) worden twee nieuwe maatregelen opgenomen.

- Vervallenverklaring aan de Staat (art. 36g Sr). Toepasbaar als strafvervolging niet kan worden voortgezet (bijv. overlijden verdachte, verjaring, psychische stoornis).
- Confiscatie van voorwerpen (art. 36h Sr). Procedure staat los van een persoon en is van toepassing op inbeslaggenomen voorwerpen die onmiddellijk of middellijk afkomstig zijn uit enig misdrijf.

Toepassing van deze maatregelen leidt tot definitieve ontneming zonder voorafgaande veroordeling. De vorderingen worden behandeld door de raadkamer van de rechtbank, waardoor snelle afdoening mogelijk is.

2. Informatie-inwinning en uitwisseling door Asset Recovery Offices (ARO)

Elke lidstaat moet beschikken over een ARO. Deze bureaus sporen vermogensbestanddelen op die kunnen worden bevroren of geconfisqueerd. De richtlijn breidt hun toegang tot informatie uit, waaronder onroerend-goedregisters, bevolkingsregisters, voertuigenregisters, bancaire informatie, fiscale en douanegegevens. Voor fiscale en douanegegevens geldt dat de officier van justitie deze opvraagt bij de Belastingdienst via een schriftelijke vordering op basis van artikel 126nd Wetboek van strafvordering. ARO's moeten daarnaast gegevens uitwisselen met andere lidstaten.

Er is overleg gevoerd met JenV over de invulling van de taak-opdracht voor de Belastingdienst/FIOD die voortvloeit uit dit voorstel. JenV heeft dit vastgelegd in de opdrachtbrief van 11 maart 2026. Deze uitvoeringtoets is uitgewerkt in lijn met deze opdrachtbrief.

Interactie burgers/bedrijven
Niet van toepassing.

Gegevens en AVG-aspecten
De niet-structurele opvraag van fiscale en douane-gegevens met een informatievordering ten behoeve van het ARO is een nieuwe werkstroom voor zowel de Belastingdienst als de Douane. De informatie-verstrekking verloopt via een beveiligde verbinding. Het is de verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie om te voldoen aan de eisen van de AVG, de WPG en om de rechten van de betrokkene te borgen. Alvorens over te gaan tot verwerking van de informatievorderingen wordt in overleg met het Openbaar Ministerie vastgesteld of het Openbaar Ministerie aan de eisen van de AVG en de WPG voldoet. De informatievorderingen vallen voor de Belastingdienst te rangschikken onder de gegevensverwerking niet-structurele informatie-vorderingen, die in het verwerkingsregister van de Belastingdienst is opgenomen. Bij de Douane vallen de informatievorderingen onder de gegevensverwerking wederzijdse bijstand, die in het verwerkingsregister van de Douane is opgenomen.

Maakbaarheid systemen
In de systemen van de FIOD kan vermogen nu alleen worden verwerkt en afgepakt als iemand daadwerkelijk is aangemerkt als verdachte. Bij NCBC moet alles worden geregistreerd per voorwerp. Voor het uitvoeren van de NCBC-procedure is daarom een incidentele investering nodig in het FIOD-informatiesysteem Summit (extern).[1] Ook is een incidentele investering nodig voor de koppeling van een nieuwe stroom gegevens (ARO informatievorderingen) aan de digitale archieven. De noodzakelijke systeemaanpassingen kunnen tijdig worden gerealiseerd.

Handhaafbaarheid
De FIOD krijgt een nieuw instrument en uitbreiding van bestaande instrumenten. Dit leidt tot intensivering van werkzaamheden verdeeld over drie werkstromen.

[1] Summit is geen onderdeel van het portfolio van de Belastingdienst

1. Regulier Persoonsgericht Opsporingsproces. De FIOD krijgt een nieuwe afpakmodaliteit en een uitbreiding van de verbeurdverklaring. Er komen daardoor meer onderzoeken waarin kan worden afgepakt, maar ook een mogelijke verschuiving van de gebruikte afpakmodaliteit. Er worden extra werkzaamheden en procesaanpassingen verwacht, inclusief het opleiden van medewerkers.
2. Voorwerpgericht Opsporingsproces (Intensivering). De FIOD kan meer voorwerpgericht gaan opsporen op basis van signalen (van o.a. FIU of eigen intelligence). Dit vereist een extra structurele investering in specialisten op het gebied van financieel-economische opsporing en intelligence. Er is behoefte aan administratieve en staf-ondersteuning voor het gehele proces (signalen genereren, informatie verzamelen/analyseren, waarde schatten, beslag leggen, rapportage opstellen).
3. Internationale Samenwerking (Rechtshulp-verzoeken). Er worden meer in- en uitgaande Informatie- en Rechtshulpverzoeken (EBB's en EOB's) van/naar Europese landen verwacht, wat leidt tot extra werk. Extra medewerkers die op verzoek van Politie structureel bijstand moeten gaan verlenen aan politie ARO voor o.a. informatieverzoeken, organiseren en uitvoeren bevriezingen, EBB's laten volgen op bevriezingen.

Er is behoefte aan snelle informatie-uitwisseling via de ARO's. Er zal een opleidingsmodule moeten worden ontwikkeld voor alle medewerkers die te maken krijgen met de nieuwe wetgeving.

Fraudebestendigheid
Niet van toepassing.

Complexiteitsgevolgen
Er is sprake van een beperkte toename van complexiteit als gevolg van de introductie van nieuwe wetgeving, een nieuw proces, een nieuwe doelgroep, extra te verwerken (persoons)gegevens en aanpassing en/of uitbreiding van ICT-ondersteuning. De impact wordt als beperkt beoordeeld door het niet-massale karakter.

Risico procesverstoringen
Het risico op procesverstoringen is klein.

Uitvoeringskosten
De incidentele automatiseringskosten bedragen € 1,26 mln. De structurele handhavingskosten bedragen € 1,94 mln.

Personele gevolgen
Het voorstel vergt de structurele inzet van 16,3 extra fte. Voor de Douane geldt dat zij de extra werkzaamheden voor het ARO kunnen opvangen binnen de bestaande capaciteit. Indien in de uitvoering blijkt dat toch extra personele inzet nodig is, dan worden de kosten van de extra personele inzet geclaimd bij de opdrachtgever.

Invoeringsmoment
Invoering is mogelijk per datum waarop de implementatiewet in werking treedt. De implementatie-wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Eindoordeel
Het voorstel is uitvoerbaar, mits JenV als verantwoordelijke voor de adequate financiering van de ten uitvoerlegging van de richtlijn, de benodigde incidentele en structurele financiële middelen ter beschikking stelt. Met periodieke rapportages, een invoeringstoets, een evaluatie na de NCBC verkenningsfase van 2 jaar en een wetsevaluatie na vijf jaar wordt gemonitord of de doelen van de Confiscatierichtlijn en implementatiewet worden bereikt en of de beschikbare middelen toereikend zijn. Als uit deze evaluatiemomenten blijkt dat aannames die zijn gedaan ten behoeve van de uitvoeringstoets niet juist zijn, dan wordt de Belastingdienst/FIOD gevraagd om de uitvoeringstoets te actualiseren op basis van feitelijke aantallen.